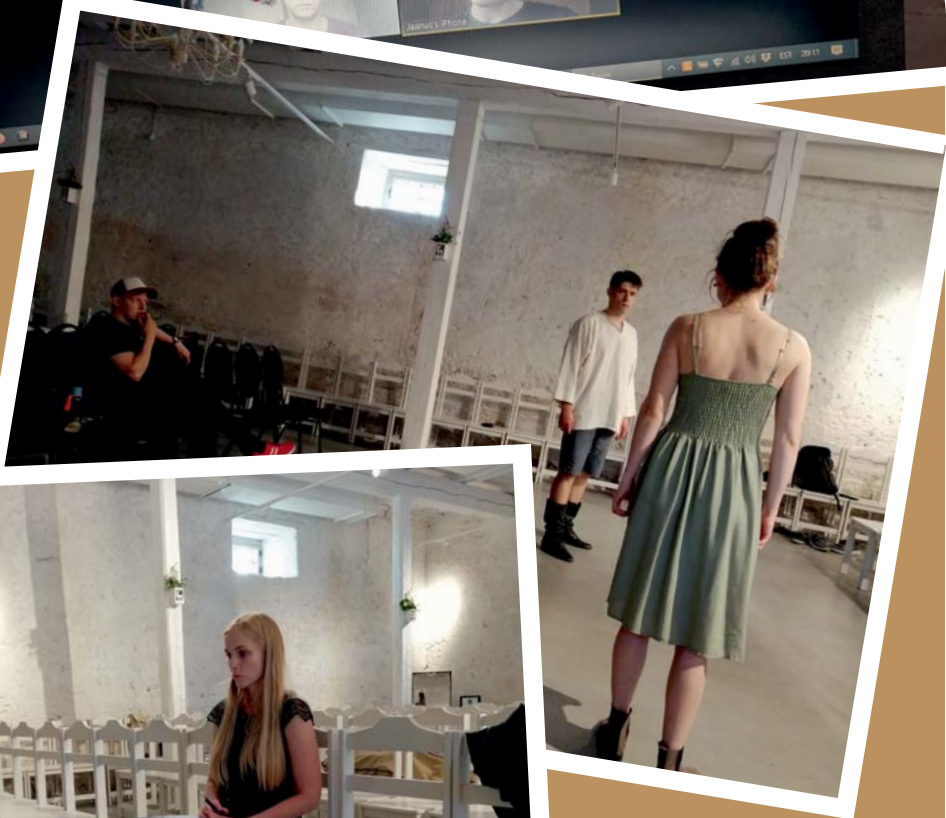

Pi!BE TEATER

E. Vilde

**KUI ANIJA
MEHED
TALLINNAS
KÄISID**

Proove alustasime internetis ja hiljem proovisaalis jätkates hoidsime kahemeetrise distantsi.

Siret Tuula

Mihkel Tikerpalu

Liis Haab

Eduard Vilde

KUI ANIJA MEHED TALLINNAS KÄISID

**AJALOOLINE DRAAMA
KAHES VAATUSES**

Esietendus **23. august 2020** Anija mõisas

Dramatiseerija - **Arlet Palmiste**

Lavastaja - **Jaanus Nuutre**

Kunstnik - **Riina Vanhanen**

Kostüümikunstnik - **Jana Volke**

Valgustaja - **Robin Täpp**

Helitehnik - **Jaanus Tüli**

Trupijuht - **Triinu Palmiste**

Osades:

Mait Luts - **Mihkel Tikerpalu**

Berta Wittelbach - **Liis Haab**

Leena Paju - **Siret Tuula**

Meister Wittelbach - **Kristjan Arunurm**

Sanna Wittelbach - **Jane Lauter**

Emiilie - **Heidi Pähn**

Tiina, teenija - **Inge Kaseleht**

Parun Riesenthal - **Vane Üskküla**

Noorparun Riesenthal - **Margus Illi-Illik**

Opman - **Riho Antsmäe**

Huber - **Jaanus Nuutre**

Körtsmik - **Gerhard Saks**

Ämmaemand - **Inge Kaseleht**

Politsei - **Tauri Põlda**

Kava koostaja **Arlet Palmiste**, kujundaja **Maris Korrol**

Eduard Vilde

1865–1933

Eduard Vilde sündis 4. märtsil 1865 Pudivere mõisas. Tema lapsepõlv möödus **Muuga mõisas**, kus ta isa töötas mõisa teenistuses. 1878–1882 õppis Vilde **Tallinna Kreisikoolis**. Peale õpinguid 1883 alustas ajakirjanikukärjääri, olles siis 18aastane. Kirjanikuna alustas ta kirjutades ajalehtedele põnevus- ja naljajutte.

Vilde oli kaks korda abielus, kuid suhteid oli tal rohkemgi. Ta suri 26. detsembril 1933 ja temast sai esimene eesti kultuuri- tegelane, kes maeti Metsakalmistule.

Tema peateoseks on ajalooliste romaanide triloogia „**Mahtra sõda**” (1902), „**Kui Anija mehed Tallinnas käisid**” (1903) ja „**Prohvet Maltsvet**” (1905–1908). Seega ilmus Anija romaan veel enne 1905

revolutsioonilisi sündmusi, mille tõttu pidi Vilde maapakku minema. Lisaks romaani- dele kuuluvad tema loomingu paremikku näidendid „**Tabamata ime**” ja „**Pisuhänd**”.

1903 ilmunud romaani „**Kui Anija mehed Tallinnas käisid**” tegevuse keskmes olev talupoegade peksmine toimus 1858 juulis Vene turul. Sündmus vapustas oma brutaalsuses kogu tollast linnaühiskonda. Kindlasti andis see lisatõuke niigi juba aktiivselt käivitunud rahvusliikumisele. Baltisakslaste kui ühiskonna juhtiva osa positsioon oli hakanud murenema ja see tekitas üha tihedamini vastuolusid eestlastest maarahva ja sakste vahel. Ka paljud valgustatud sakslased seisid maarahva õiguste eest.

19. sajandi ühiskonnakorraldus eeldas, et ametimeeste tsunfides, kõrgemates riigi- ametites ja maa üle valitsesid sakslased. Sellepärast põlgas ka **Mait Luts** oma nime, vahetades selle sakslikuma vastu. Sakslik nimi oli esmaseks eelduseks, et lihtne talu- poeg saaks kiiremini edasi liikuda oma sotsiaalses elus, mis tooks omakorda kaasa kõrgema positsiooniga kaasnevad privi- leegid. Samal ajal hakkas linnadesse üha enam jõudma maalt pärit eestlasi, kes tulid sinna otsima lihtsamat elu. Kes loaga, kes mitte, aga aastane linnas elamine vabastas ta mõisa alt ja andis talle linnakodaniku õigused. See tekitas probleeme ka linna- sakste ja maahärrade vahel, sest odavat tööjõudu osati juba siis hinnata. Kas pole mitte tuttav olukord?

See on romaani ajalooline taustakirjeldus, kuid „**Kui Anija mehed Tallinnas käisid**” jutustab pigem hoopis eesti mehe võitlusest iseendaga ja takistustega, mis ta teele satuvad. Näidendi keskmeks on mehe vaimne võime saada hakkama teda elus tabavate muudatustega ja neid muutusi saatva avaliku arvamusega. See 117 aastat tagasi kirja pandud lugu on jätkuvalt äärmiselt aktuaalne.

Anija mõis

Anija mõis jutustab mõisate aja lugu lihtsa maamõisana. Esma-teated Anija mõisast pärinevad 1482. aastast, mil aadlipere **Soye** ehitas siin välja kivist kindluselamu. Oma nime sai Anija mõis läheduses voolanud **Hanijõelt**.

Mõis on traditsiooniliselt olnud aadlipere kodu ja majandusüksus. Anija mõis on kuulunud erinevatele suguvõsadele (**Soyed, Staël von Holsteinid, von Ungern-Sternbergid, von Wahlid**).

Praegune hilisbarokne mõisahoonne rajati aastail 1796-1802, kui mõis oli **Matthias Georg Staël von Holsteini** omanduses.

Hoonel on kõrge kelpkatvus, fassaadi liigendavad pilastrid. Arhitektuurselt

huvipakkuvad on figuraalsed stukktahtlid, mis kaunistavad nii fassaadi kui ka tagakülje keskrisaliiti. Härrastemaja tagaküljele on juurdeehitisena rajatud historitsistlik veranda.

Pärast mõisa riigistamist 1919. aastal on peahoones tegutsenud kool, lasteaed, raamatukogu, huviringid ning sovhoosi osakonnakeskus.

Mõisa kõrvalhoonetest on taastatud kahekorruseline kaaristuga ait, mida peahoonega ühendab kaaravadega müür.

Anija mõisapark rajati praegustes mõõtmetes **von Wahlide** ajal 20. sajandi alguses.

Anija mõisa teenused:

Anija mõisa härrastemaja saalid, salongid ning ait-sünnuskeskus sobivad nii konverentside, seminaride, koolituste, töiste kohtumiste kui ka nõupidamiste korraldamiseks, samuti pulmade, pidude, etenduste ja kontsertide toimumiskohaks.

Ootame teid Anija mõisa:

- külastama meelihaaravat püsinäitust „**Mõisa aja lugu**“ härrastemajas;
- tähistama perekondlikke sündmusi ja korraldama töiseid kohtumisi mõisa salongides ja saalides;
- nautima kontserte, etendusi, osalema külastusprogrammides ja teemapäevadel;
- jalutama mõisapargis „**Meelte ja kogemuste teel**“;
- hellitama maitsemeeli **Anija Mõisa-kohvikus**;
- külastama mõisa meenepoodi.

Alates 24.08.2020 on Anija mõis külastajatele avatud iga päev!

Kehra tee 8, Anija küla, Anija vald,
74411 Harjumaa
Tel: 55 530 038
E-post: anijamois@gmail.com
www.anijamois.ee

PIIBE TEATER

PiibeTeater

Piibe Teater alustas tegevust 2011. Teatri nimi sai inspiratsiooni **Piibe maanteest**, mis läbi Eesti Tallinnast Tartusse kulgeb. Ühtlasi on tegemist iidse ühendusteeaga kahe Eesti suurima linna vahel. Sellel teel ja tee ääres on toimunud läbi aegade väga palju ajaloolisi ja paikkondlikke sündmusi. Samuti on tee rikas selle ääres elanud eriliste ja ajalugu mõjutanud inimeste poolest. Meie sooviks on lavale tuua lood neist inimestest ja sündmustest.

Oleme teadlikult valinud oma teatri põhižanriks ajaloolised näidendid. „**Kui Anija mehed Tallinnas käisid**“ on esimene mitte-algupärand PiibeTeatris, kuid sobib oma temaatika ja asukohaga suurepäraselt teatri olemusega.

2016 jõudis publikuni Aravete kolhoosi ajaloost jutustav näidend „**Lõikuspidu**“. Lavastust mängiti Sääsküla põhuküünis ja Jäned Pullitalliteatis. Lavastaja **Tiit Tammeleht**.

2017 esietendus Jäned Pullitalliteatris rahvakirjanik **Raimond Kaugveri** põletavast elust jutustav näidend „**Mees raamatust**“. Lavastuses tegid kaasa Kesk-Eesti harrastusteatri näitlejad. Lavastaja **Tiit Alte**.

2017 jõulude ajal mängiti Rakvere linnuses kollilugu lastele, nimega „**Linnusekummitus**“.

2018 oktoober lavastus Moe Piirituse- tehases tehase ajalugu perioodil 1907–1933 tutvustav näidend „**Moe Mees**“. Lavastaja **Erik Ruus**.

2019 juuni etendus Kuremaa Teatriaidas koostöös **Kuremaa Mõisateatriga**

Arlet Palmiste lavastus „**Priiusepäeva laulupidu**“ Eesti esimesest üldlaulupeost. Kaasa tegid Äksi ja Pala segakoorid.

2019 oktoober etendus Udriku mõisa aida pööningul ajalooline draama „**Varjud**“ traagiliselt lõppenud sündmustest 1945 suvel Männiku külas. Lavastaja **Tiit Alte**. Peaosades **Liis Haab** ja **Jaanus Nuutre**.

24. septembril esietendus Rabasaare küla vanas töökojas **Arlet Palmiste** nostalgiline vaatamäng tühjast külast rabade keskel „**Vaikuse saar ehk Rabasaare lugu**“. Kaasa teevad piirkonna parimad harrastusnäitlejad.

Oktoobris esietendus **Arlet Palmiste** lustakas näidend „**K.E. von Baeri lõpetamata uurimus**“, mis jutustab K.E von Baeri elust ja tema suhtest eestlastesse. Mängivad **Toomas Suuman** ja **Erik Ruus**.

www.arlet.ee

PIIBE TEATER

Tel: 53 475 723
piibeteater@gmail.com
www.piibeteater.ee

 PiibeTeater